

(Foto: Aldert Gutter)

Geaderde leemhoed: opdringerige soort in een bijzonder milieu

Menno Boomsluiter, NMV

De geaderde leemhoed, *Agrocybe rivulosa*, is in 2003 in Nederland beschreven als een nieuwe soort voor de wetenschap en heeft zich sindsdien snel over ons hele land verspreid. De laatste jaren wordt deze soort ook in de ons direct omringende landen gevonden. Vindplaatsen in deze landen suggereren een snel groeiend verspreidingsgebied vanuit Nederland. Het oorspronkelijke verspreidingsgebied van deze soort is niet bekend. De geaderde leemhoed is tot nu toe uitsluitend gevonden op snipper-, blad- en compost-hopen. Op deze hopen komen tal van verschillende soorten paddenstoelen voor die elkaar vaak in successie opvolgen.

Over het algemeen is men voorzichtig een nieuwe aanwinst voor de Nederlandse paddenstoelenflora als exoot te benoemen. Exoten worden immers gedefinieerd als van oorsprong uitheems in dit geval een paddenstoel die Nederland niet op eigen kracht heeft kunnen bereiken, maar door menselijk handelen terecht is gekomen in de Nederlandse natuur. Met sporen die zo licht zijn dat ze gemakkelijk honderden, zo niet duizenden kilometers, met de wind kunnen meedrijven is het moeilijk te bepalen hoe een soort in Nederland terecht is gekomen en wordt over het algemeen gesteld dat dit op natuurlijke wijze gebeurd is. Als uitzon-

dering op deze regel gelden soorten die zeer waarschijnlijk uit cultuur verwilderd zijn zoals shitake, *Lentinula edodes*, of die vanuit een andere continent zijn ingevoerd. Het leidt geen twijfel dat de geaderde leemhoed elders, wellicht in een tropisch oord, al lang voorkomt maar daar nog niet gevonden is. Dat een dergelijke grote en goed herkenbare soort elders in Europa van nature voorkomt ligt niet voor de hand.

Ondertussen verspreidt de geaderde leemhoed zich snel en is nu amper negen jaar later een algemeen in Nederland voorkomende soort die vaak als eerste snipperhopen koloniseert. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat de geaderde leemhoed andere soorten verdringt en dat hierdoor de biodiversiteit van dit bijzondere milieu verarmt. Het gaat hierbij om de achteruitgang van zowel andere recent in Nederland aangekomen soorten maar ook om oorspronkelijk Nederlandse soorten. Invasief gedrag van paddenstoelen is een moeilijk te onderzoeken fenomeen omdat de vruchtlichamen vrijwel het enig zichtbare deel van de paddenstoel zijn. Wat zich aan concurrentie strijd onder de grond afspeelt tussen diverse soorten is moeilijk te meten. Het speciale en vaak tijdelijke substraat en de grote vruchtlichamen maakt dat dit bij de geaderde leemhoed gemakkelijker te volgen is.